

V
Kršnūv
zpravodaj

Časopis pro přátele a oddané Kršny říjen - listopad 1995

V/5

Bhaktičaru Swami

Vaše dopisy ...

Knihy

Občas, když uctívám a klaním se našemu Pánu, mám takový nádherný pocit, který jsem nikdy nezažil. Ovšem největší zážitky mám, když čtu Śrīmad Bhāgavatam či ostatní knihy.

Ke svým šedesátým narozeninám jsem dostala knihu „Nauka o seberealizaci“. Jsem vděčná Śrīlovi Prabhupádovi, že tuto knihu napsal, dala mi klid v duši. Když bych byla o polovinu mladší, snažila bych se ze všech sil, abych mohla žít ve Vašem hnutí pro vědomí Kršny.

Farma

Chci Vám poděkovat za Vaši serióznost a doslova věrnost, když mi dle svých možností zasíláte Kršnúv zpravodaj a rovněž poskytujete nejnovější informace o Vašem hnutí. Já z časových i pracovních důvodů nemám zatím prakticky možnost navštívit Vás v Chotýšanech. Stále vzpomínám, když jsem se v roce 1991 v únoru zastavil na několik dní na Kršnově dvoře, kdy vše bylo ještě v začátcích.

Chci Ti ještě moc poděkovat za možnost setkat se na Dni Země na Kršnově dvoře. Když jsme tehdy odjížděli z farmy, měl jsem srdce naplněné radostí, protože jsme viděli společenství lidí, žijících v živém sepjetí se svým Pánem, v němž jsme všichni bratry a sestrami, i když Jej hledáme a uctíváme různě. Mohl jsem zažít jistotu neotřesitelného duchovního pouta, které mezi námi existuje. (adresováno bhaktovi Martinovi)

Prasádam

Upřímně Vám děkuji za prasádam, za moudrá slova a útěchu, za přání k narozeninám. Velice se těším na zpřístupnění prostor v Soukenické ulici. Nemám výstižná slova pro to, co jste tam všechno dokázali.

Chtěl bych Vám poděkovat za milou pozornost zasloučenou k mým narozeninám. Byl jsem opravdu radostně překvapen.

Kršnúv zpravodaj

Výborný byl obsáhlý článek o Džajánandovi, velmi působivý.

Kršnúv zpravodaj se mi líbil velice, ostatně jako vše, co souvisí se Śrī Kršnou a Jeho oddanými. Nejvíce právě vyprávění o Džajánandovi Prabhuovi. Byl to opravdu velký oddaný, sláva jemu i Vám všem.

Zásilková služba

Tisíckrát Vám děkuji za Vaši odpověď na můj dopis. Opravdu mne potěšila. Dokonce i má žena by se k Vám ráda podívala, a to je co říct, jelikož dosud moc nadšená mými výstřelky nebyla (antifaš. demonstrace, hardcorová scéna atd.).

Vždy se těším na Vaše dopisy, neboť jsou pro mne tak lahodící jako pro žízňícího kapky vody na poušti a jsou pro mne opravdu velikým potěšením, za které jsem neskonale vděčen. Také bych se velice rád s Vámi sešel na Vaší překrásné farmě.

kteřé viděly u jiných, především u dospělých. Śrīla Prabhupáda říkal, že vůdce nemůže chtít, aby lidé přestali kouřit, je-li sám kuřákem. Přesto někdy chceme po dětech, aby dělali něco, co sami neděláme, a naopak! Těžko v tom můžeme změnit všechny kolem, ale určitě máme vliv na ty, kteří hrají ve výchově dětí hlavní roli — na rodiče a učitele. A ruku na srdce, nejprve a hlavně budeme muset pracovat sami na sobě.

Začal jsem citátem z Učitelových listů, který poukazyval na převládající negativistický přístup ve výchově. Zmíněný článček hovoří o tom, že neustálé sekýrování dětí vede k jejich frustrování, děti se cítí méněcenné a tyto prožitky je mohou ovlivnit na celý život. Jednou jsem hovořil s Džajá Gurudémem Prabhuem, kterého asi většina čtenářů zná. Dodnes mi utkvělo v paměti, jak charakterizoval vaišnavu: „Vaišnava je ten, který se snaží druhé povznést, ne potopit.“ Stejně můžeme povzbuzovat naše děti do oddané služby. Měli bychom je upřímně chválit, kdykoli je to jen možné, a nevěnovat zbytečnou pozornost nepatřičnému chování a „rozmažovat“ jej. Pokud chceme v dětech najít a rozvíjet dobré vlastnosti, stane se tak jedině tím, že je začneme skutečně hledat. Pochvala na pravém místě pak děti utvrzuje v tom, že jednají správně a motivuje k opakování žádoucího chování.

Zároveň s tím, jak věnujeme pozornost náležitému chování, musíme mít

neustále na paměti, že žádný učený z nebe nespádl. V našich zeměpisných šířkách se chybování nenosí, přestože „je lidské“. Bojíme se udělat chybu a někdy se třeba do něčeho ani nepustíme, jenom abychom se neztrapnili. Je smutné, když se děti smějí spolužákovvi, který neví, ač sami na tom obvykle nejsou lépe. Śrīla Prabhupáda se na chybování díval pozitivně a říkával, že neúspěch je pilířem budoucího úspěchu.

Na závěr shrnuji: Chceme-li úspěšně vychovat další generaci oddaných, musíme začít u sebe. „Příkladem ustavičným, sám na sobě živý toho, co se dělají a nedělají má, obraz vždycky dává. Čehož není-li kde, daremná jest všechna další práce.“ (J.A.Komenský — Didaktika) Pokusme se vytvořit pozitivní atmosféru, kde budeme upřímně oceňovat každý pokrok malých vaišnavů. K tomu je nezbytně třeba věnovat pozornost právě pozitivnímu chování a chyby brát jako nutné milníky na cestě ke kýženému cíli. V takové atmosféře, kde převládá láskyplný a chápavý přístup, budou pokárání a tresty fungovat. Komenský dává příklad se sluncem, které rostlinkám vždy slouží teplem a světlem, často větrem a deštěm a jen někdy hřmáním a blýskáním. Vyvážit lásku a disciplínu je velké umění, neboť někdy je třeba přitvrdit více a někdy zase hodně povolit. Učitel národů dodává: „Šťastný ten, kdo v to umí trefovati!“

Za vaši pozornost děkuje váš služebník
bhakta Martin.

V neděli 8. října jsme na Kršnově dvoře uvítali pány ing. Hřebíčka, ředitele školského úřadu v Benešově, Mgr. Labaje, jeho zástupce a PhDr. Rýdla (pedagogika FF UK) s celou rodinou. Hosté si prohlédli nově vybavenou třídu Gurukuly, sešity, učebnice aj. materiály. Po prohlídce farmy přijali skvělou hostinu. Celá návštěva proběhla ve velmi přátelské a milé atmosféře a naši hosté vyjádřili projektu Gurukuly svoji plnou podporu.

Paprikové pikle

Pikle jsou speciálním způsobem konzervovaná zelenina, která se v malém množství podává k rýži, sabdži nebo k purí jako chuťovka. Velice se hodí v zimních měsících, kdy není k dispozici čerstvá zelenina, ale pro svou charakteristickou pikantní chuť si najdou své místo v jídelníčku i po celý rok. Vybrali jsme recept na paprikové pikle, protože v tomto období jsou papriky levně na trhu a jejich příprava je poměrně jednoduchá.

1/2 l nakrájených paprik	1 pl garam masaly
2-3 dl oleje (nejlépe hořčičného nebo sezamového)	1/2 čl zázvoru
1 1/2 pl soli (nejlépe mořské)	1/2 čl kurkumy
1 pl mletých hořčičných semínek	1 čl asafoetidy
1 pl mletého indického kmínu	1/2 čl čili nebo kajenského pepře (možné vynechat)

Umyjeme papriky a nakrájíme je na menší proužky (asi 3 x 1 cm). Rozprostřeme je po plechu a necháme je na slunci nebo v teple několik hodin naschnout. Děláme-li pikle z čili papriček, můžeme je nechat v celku a nechat je naschnout jen 30 minut. Naschlé paprikové proužky smícháme se solí a kořením a přendáme je do menších sklenic s víčkem (například od dětské výživy). V menším hrnci rozejdeme olej a těsně před tím, než začne kouřit, ho sundáme z ohně. Po asi 4 minutách olej pomalu nalijeme do sklenic s paprikou a zavřeme víčko. Buďte opatrní, aby sklenice nepraskly. Pikle necháme zrát nejlépe na slunci asi 14 dní i déle. Každý den se zavřenou sklenicí zatřepeme a v noci je dáme dovnitř. Pikle jsou nejlepší po několika měsících a jsou-li dobře připravené, vydrží i celé roky. Je důležité, aby papriky byly naschlé, protože když po zalití olejem pustí šťávu, mohou se zkazit. Zrají obvykle v zavřené sklenici, ale ani případné otevření sklenice by nemělo být na závadu, neboť pikle jsou konzervované přirozeným způsobem. Kršnovi je můžeme obětovat v malém množství jako přídavek k hlavnímu jídlu.

Kršňův zpravodaj je dvouměsíčník pro
přátele a oddané Kršny
Vydává a rozšiřuje:

**Zásilková služba
Hnutí Haré Kršna
Kršňův dvůr
257 28 Chotýšany**

NOVINOVÉ VÝPLATNÉ

Adresát:

Roční předplatné činí 60,- Kč
Podávání novinových zásilek povoleno
Oblastní správou pošt střední Čechy
v Praze, č.j. P/Fiš-2623/93 ze dne
28.12.1993

*Hare Kṛṣṇa Hare Kṛṣṇa Kṛṣṇa Kṛṣṇa Hare Hare
Hare Rāma Hare Rāma Rāma Rāma Hare Hare*

Vzpomínky na Šrílu Prabhupádu

Šríla Prabhupáda řekl, že lidé v Indii si jsou z devadesáti procent vědomi Kršny — potřebují pouze dobrého vůdce. Na vysvětlenou uvedl příklad s mrtvým a živým slonem. Dokonce i mrtvý slon má velkou hodnotu — jeho kly, kůže a ostatní části těla stojí spoustu peněz. Podobně je i indická védská civilizace úžasná, protože i když je prakticky mrtvá, má stále velkou hodnotu.

Girirádž-Swami

Šríla Prabhupáda jednou vyprávěl humorný příběh, kterým se snažil vysvětlit jednu závažnou věc týkající se Šankaráčárjova učení. Vaišnavská sampradája přijímá Šankaráčárju jako inkarnaci Šivy a tím pádem jako vznešenou osobnost, ale jeho učení bylo určeno jen pro určitou dobu, určité místo a situaci. Nejednalo se o věčnou dharmu, jak se dodnes snaží prosazovat takzvaní májávádští filozofové. Šríla Prabhupáda chtěl jasně ukázat jejich chybu a hloupost a začal vyprávět příběh o doktorovi a jeho učedníkovi.

Jeden proslavený veterinář cestoval po vesnických farmách a při léčení zvířecích nemocí měl vynikající výsledky. Doprovázel ho mladý asistent, který však toužil stát se sám veterinářem, i když nebyl patřičně kvalifikovaný. Byl závistivý a ambiciózní a chtěl se předčasně osamostatnit a stát se doktorem.

Jednou veterináře zavolali na farmu, aby se podíval na drahého koně, který měl oteklý krk. Podíval se mu do huby, udělal další vyšetření a pak požádal, aby mu asistent přinesl jeho brašnu. Vytáhl z ní kladivo a praštil několikrát koně do krku. Krátce po této neobvyklé léčbě se otok rapidně zmenšil a farmář nakonec doktorovi poděkoval a dobře mu zaplatil.

Zanedlouho po tomto případě se asistent rozhodl utéct a stát se sám doktorem. Netrvalo dlouho a k doktorovi se doneslo, že jeho bývalý asistent se vydává za vyučeného veterináře, ale všude způsobuje jen spoušť a zmatek. Kdykoliv se snaží nějaké zvíře léčit, většinou ho zabije. Starému veterináři se nakonec podařilo svého bývalého asistenta dohnat a zepat se ho: „Co si myslíš, že děláš? Doslechl jsem se, že se snažíš napodobovat mé léčebné metody, ale všude, kde se ukážeš, jen místo toho zvířata zabíjíš.“

„Dělám to přesně tak jako vy,“ protestoval asistent a vysvětloval, že napodobuje jen to, co ho viděl dělat při posledním společném případě. Všechna nemocná zvířata mlátil kladivem, ale bohužel to nemělo dobrý léčebný efekt.

„Ty hlupáku,“ řekl veterinář. „To byl velice kuriózní případ. Ten kůň spolkl malý meloun a tak jsem ho musel rozbit kladivem. Není to metoda, která by se dala použít pro jiné případy.“

Prabhupáda se snažil naznačit, že Šankaráčárjovi májávádští následovníci by měli být podobně zesměšněni a poraženi právě jako nafoukaný asistent, který se snažil napodobovat svého učitele.

Satsvarúp dás Gósvámí

Rúpa Gósvámí a Sanátana Gósvámí

ČÁST II.

Bhaktičaru Swami

přímý žák Šríly Prabhupády, který je zasvěcujícím duchovním učitelem Mezinárodní společnosti pro vědomí Kršny a zástupcem GBC pro východní část Indie

Sanátana Gósvámí chtěl také zanechat materialistických činností a služby u Nawaba Hussaina a začal ve svém domě rozmlouvat s bráhmány o Kršnových záležitostech ze Šrímad-Bhágavatamu. Přestal chodit do práce a poslal muslimskému králi zprávu, že je nemocný. Panovník ho měl ve velké oblibě a přikázal královskému doktorovi, aby se na něj podíval.

Doktor zjistil, že s jeho zdravím je všechno v pořádku a informoval o tom Nawaba. Nawab se rozzlobil a sám se šel za Sanátanou podívat. Uviděl ho, jak v kruhu bráhmánů diskutuje o Šrímad-Bhágavatamu, a rozčílil se: „Co to má znamenat? Předstíráš nemoc, a místo abys plnil své vládní povinnosti, sedíš tady!“

Sanátana odpověděl, že je nemocný z vládních povinností a chtěl podat demisi. Nawab ho měl ale tak rád, že řekl: „Podívej, tvůj starší bratr je bandita. Toulá se po kraji a krade. Ty jsi jediný člověk, který je schopen udržet toto království pohromadě. Jestliže zanecháš své služby, co se s ním stane?“

Ale Sanátana Gósvámí se přesto nechtěl vrátit a Nawab ho dal zavřít. Krátce na to se Nawab vydal pokoušet Orissu a Sanátana Gósvámí se pokusil utéct z vězení. Podplatil žalářníky 7000 zlatými mincemi a utekl se služebníkem jménem Íšán.

Po dvou dnech chůze se rozhodli přespat v domě u cesty. Byl to jakýsi tehdejší hotel — dům, ve kterém byla místnost pro hosty a cestující. Jeho majitelem byl však zloděj. Vydržoval si astrologa, který spočítal, kolik peněz poutníci u sebe mají, a když jich bylo dost, tak je zabil a okradl.

K Sanátanovi Gósvámímu se choval velice pěkně a řekl mu, ať si odpočinou a uvaří. Sanátana Gósvámí měl zpočátku

radost, ale když se sprchoval, přemýšlel: „Vypadám jako obyčejný chudák, jako žebrák. Proč se o mě ten člověk tak dobře stará?“

Sanátana byl ministr — byl odborník v jednání s lidmi a měl bystrou inteligenci. Zeptal se služebníka Íšana, jestli má s sebou nějaké peníze.

Íšán odpověděl: „Ano, mám sedm zlatých mincí.“

Sanátana vzal peníze a šel za majitelem domu: „Jsem velice rád, že se o mě tak staráte. Jdu do Vrndávanu, ale nemohu jít po hlavních cestách, protože jsem politický vězeň. Kdyby mě našli, dostal bych se do velkých potíží a zavřeli by mě. Mohl byste mi pomoci přejít hory? Mám ještě sedm zlatých mincí. Prosím, vezměte si je a pomozte mi.“

Na majitele to udělalo takový dojem, že odmítl peníze a řekl: „Vidím, že jste velice čestný muž. Pomohu vám přejít hory, ale peníze mi dávat nemusíte.“

Sanátana Gósvámí však odpověděl: „Ty peníze jsou pro mě jen překážkou. Vezměte si moje peníze, protože jinak by mě kvůli nim mohl někdo třeba i zabit.“

Majitel domu byl pohnutý a řekl Sanátanovi: „Věděl jsem, že máte osm zlatých mincí a kvůli nim jsem vás chtěl dnes v noci zabit. Měl jsem však štěstí, že jsem vás před tím mohl lépe poznat a vyhnout se takovému hříchu.“

Sanátana se tak dověděl, že Íšán měl osm zlatých mincí. Sedm mincí vnutil majiteli a společně se čtyřmi průvodci přešel na druhou stranu hor. Potom poslal s poslední zlatou mincí svého služebníka zpátky domů a dál šel sám.

Když přišel do Hádžipuru na břehu Gangy, přišel za ním jeho švagr, Šríkántha,

který byl také vysokým vládním úředníkem. Šel právě nakupovat pro krále koně, protože Hádžipur byl vyhlášeným tržištěm koní. Sanátana Gósvámí vypadal jako muslimský žebrák, jako derviš nebo fakír, ale Šríkántha ho poznal. Pozval ho do svého domu na několik dní, ale Sanátana mu vyprávěl, jak utekl z vězení, a nechtěl se tam zdržet. Jelikož byla zima a Sanátana Gósvámí neměl žádné teplé oblečení, Šríkántha mu daroval drahou prošivanou deku.

V Bénaresu se Sanátana Gósvámí dověděl, že Čaitanja Maháprabhu je právě v domě Tapana-mišry, a tak se tam ihned vydal. Nechtěl však jít dovnitř a čekal venku. Velice pokorně seděl přede dveřmi a čekal, až Čaitanja Maháprabhu vyjde, aby se Mu poklonil.

Maháprabhu poznal, že Sanátana přišel, a poslal Tapana-mišru: „Venku je velký vaišnava. Jdi a přiveď ho dovnitř.“

Tapana-mišra vyšel ven, ale žádného vaišnavu neviděl. Viděl jen nějakého voutsatého žebráka a vrátil se dovnitř s tím, že tam nikdo takový není. Maháprabhu se zeptal: „Je venku někdo?“

„Ano, je tam nějaký muslimský derviš.“

„Zavolej ho dovnitř,“ nařídil Šrí Čaitanja, a když Sanátana přišel, Čaitanja Maháprabhu ho okamžitě obejmul.

„Prosím, Pane, nedotýkej se mě. Jsem tak nečistý a pokleslý,“ řekl Sanátana. Maháprabhu ale odpověděl: „Dotýkám se tě, abych se očistil. Svou oddaností-dokážeš vysvobodit celý vesmír.“

Čaitanja Maháprabhu pak představil Sanátanu Čandrašékarovi a Tapana-mišrovi. Řekl, ať s ním jdou ke Ganze a oholí ho, dají mu tilak a kanti-málu. Čandrašékar mu dal nové dhóti, ale Sanátana ho nechtěl přijmout a požádal o staré. Pak se vrátil k Čaitanjovi Maháprabhuovi, který měl velkou radost, když viděl Sanátanu Gósvámího oblečeného jako vaišnavu. Sanátana však ještě stále měl tu drahou deku a z jediného Čaitanjova pohledu Sanátana pochopil, že se Mu to nelíbí. Okamžitě odešel k řece, kde právě jeden bengálský vaišnava pral svou starou deku, která byla sešitá ze starých hadrů. Takové dece se říká *kantha*. Sanátana se zeptal, jestli by ji nevyměnil

za jeho, ale vaišnava si myslel, že si z něj Sanátana tropí žerty.

„Vypadáte jako džentlmen, tak proč si ze mě děláte legraci?“

„Nežertuji,“ odpověděl Sanátana a vyměnil s ním svou deku.

Když Čaitanja Maháprabhu znovu uviděl Sanátanu, měl velkou radost: „Sanátano, Kršna tě velice milostivě zbavil poslední nitky tvého hmotného pouta. Kršna je velký doktor. Vyléčil tě. I ty poslední zbytky nemoci jsou nyní Kršnovou milostí pryč.“

Pak se Sanátana zeptal Šrí Čaitanji: „Kdo jsem a proč na mě doléhá trojí utrpení hmotné existence?“

Čaitanja Maháprabhu odpověděl: „Sanátano, ty znáš odpovědi, ale ptáš se jen proto, abys přesvědčil ostatní.“ A poté ho začal učit. *Jivera 'svarūpa' haya — kṛṣṇera 'nitya-dāsa', kṛṣṇera 'tatasthā-śakti', 'bhedābheda-prakāśa'*. Živá bytost je duchovní jiskrou, duší, a je věčným služebníkem Kršny. Patří do okrajové energie Pána, a proto je s Kršnou totožná a zároveň se od Něj liší. *Kṛṣṇa sūrya sama ...* Kršna je jako slunce a májá je jako temnota. Kde je Kršna, slunce, tam nemůže zůstat temnota. Když si je dživa, živá bytost, vědoma Kršny, pak se okamžitě zbaví vlivu máji, nevědomosti.

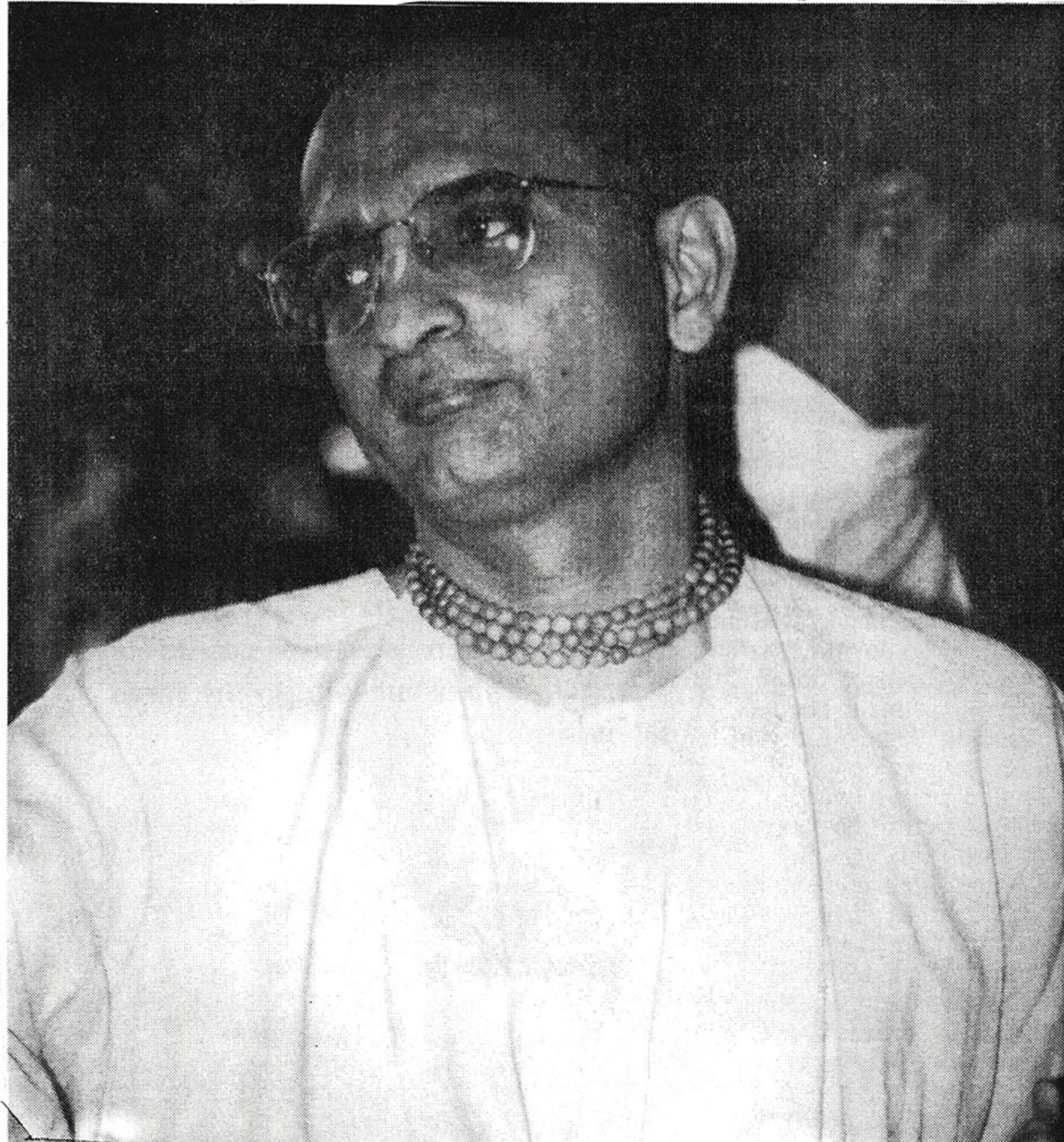
Dále vysvětlil, že existují tři hlavní kategorie: živé bytosti, Nejvyšší Osobnost Božství a Kršnova vnější energie — *cit śakti, jīva śakti a māyā śakti*. Duchovní energie, živé bytosti a hmotná energie. *Cit śakti* je vnitřní energie, *māyā śakti* je vnější energie a mezi nimi je *jīva śakti*, okrajová energie neboli živé bytosti.

Čaitanja Maháprabhu dále vysvětlil, co je *sambandha, abhideya a prayojana* — vztah k Nejvyšší Osobnosti Božství, způsob, jak ho navázat (oddaná služba), a naše věčná potřeba, *kṛṣṇa-prema*, láska ke Kršnovi.

Popsal šedesát čtyři části oddané služby, z nichž je pět nejdůležitějších: žít ve společnosti oddaných, zpívat svaté jméno Pána, naslouchat Šrímad-Bhágavatamu, žít v Mathuře a uctívat Božstva.

Vysvětlil mu také mnoho dalších aspektů

vědy oddanosti, které jsou podrobně popsány ve Zlatém avatáru a Čaitanja-čaritamrti. Poté mu nařídil, aby odešel do Vrndávanu, psal knihy o oddané službě a znovu objevil ztracená místa Kršnových zábav.

Sanátana Gósvámí dorazil do Vrndávanu, ale Rúpa a Anupama mezitím odešli do Džagannáth Purí, aby se znovu setkali s Čaitanjou Maháprabhuem.

Sanátana zůstal nějakou dobu ve Vrndávanu, ale pak se i on vydal do Džagannáth

Purí. Cestou se vykoupal v jezírku s otrávenou vodou a po těle se mu objevily mokvavé hnisavé boláky. Když dorazil do Purí, Čaitanja Maháprabhu k němu běžel, aby ho objal, ale Sanátana utekl pryč. Kdykoliv se objevil před Šrí Čaitanjou, Mahá-

prabhu ho chtěl obejmout, ale Sanátana Gósvámí nesl velice těžce, že se hnis z jeho těla dotýká Pánova těla, a rozhodl se, že spáchá sebevraždu. Ale Maháprabhu, který je Nadduší v srdci, poznal jeho úmysly a pokáral ho: „Sanátano, ty jsi dal

své tělo Mně. Nemáš právo své tělo zničit, protože patří Mně.“ Pak Sanátanu objal a v té chvíli se všechny boláky zahojily.

Sanátana Gósvámí jednou řekl Džagadánandovi Panditovi, že ho Maháprabhu chce obejmout a že mu to způsobuje bolest. Zeptal se ho, co má dělat, a Džagadánanda odpověděl: „V tom případě si myslím, že bys měl jít zpátky do Vrndávanu.“

Čaitanja Maháprabhu se o tom dověděl a Džagadánandu pokáral: „Džaga! Ty jsi darebák. Ty se odvažuješ radit Sanátanovi Gósvámímu, který je po všech stránkách starší a zkušenější než ty?“

Sanátana Gósvámí však řekl Šrí Čaitanjovi: „Považuješ Džagadánandu za velice důvěrného oddaného, a proto ho káráš. Ale pro mě máš jen samou chválu.“

Pouze důvěrné přátele člověk kárá a říká jim tvrdší slova, ale pro neznámé a vzdálené lidi má člověk jen sladká slova a zdvořilostní fráze. Čaitanja Maháprabhu ho však ujistil, že to tak není a potom poslal Džagadánandu do Navadvípu a později do Vrndávanu. Než ale odešel, řekl mu, aby nikoho nekritizoval, protože Džagadánanda měl ve zvyku stále někoho kritizovat: „Jdi do Vrndávanu, ale buď opatrný ve svém chování k vražda-vásím, obyvatelům Vradži.“

Rúpa Gósvámí se na cestě do Džagannáth Purí právě chystal napsat drama o Kršnových zábavách ve Vrndávanu a ve Dvárace. Na cestě do Džagannáth Purí přišel do města jménem Satjabhámapur neboli „město Satjabhámí“. V noci se mu ve snu zjevila božsky vypadající paní a řekla mu, aby Kršnovy zábavy ve Dvárace a Vrndávanu sepsal odděleně do dvou dram.

Ráno Rúpa Gósvámí pochopil, že ta paní musela být Satjabhámá samotná, a tak začal psát dva úvody ke dvěma divadelním hrám. Lalita-mádhava pojednává o Kršnových zábavách ve Dvárace a Vidagdhamádhava o Jeho zábavách ve Vrndávanu.

V Džagannáth Purí navštívil Haridáse Thákura. Haridás ho již znal a měl obrovskou radost, že za ním Rúpa přišel a objal ho. Čaitanja Maháprabhu také chodil každý den za Haridásem a potkal tam

Rúpu. Řekl Rúpovi Gósvámímu, aby zůstal s Haridásem Thákurem.

Jednoho dne také řekl Rúpovi: „Neber Kršnu pryč z Vrndávanu, z Vradži, protože Kršna nikdy neopouští Vrndávan.“

Možná se nám může zdát, že Kršna odešel do Dváraky a Mathury, ale On přesto ve Vrndávanu zůstal. Jeden sanskrtský verš říká, že Kršna z jaduovské dynastie se liší od Kršny z Vrndávanu, protože vrnđavanský Kršna se nikdy nevzdaluje z Vrndávanu, dokonce ani na krok. Dživa Gósvámí to velice podrobně popisuje. Nyní nebudeme zabíhat příliš do všech těchto detailů. Rúpa tak poznal, že Čaitanja Maháprabhu potvrzuje, co mu Satjabhámá řekla, a viděl, že Maháprabhu zná jeho srdce.

V Džagannáth Purí se konalo mnoho krásných zábav. Čaitanja Maháprabhu tančil během festivalu Ratha-játra před vozy a zpíval jeden sanskrtský verš.

*yaḥ kaumāra-haraḥ sa eva hi varas tā eva
caitra-ksapās
te conmilita-mālatī-surabhayah praudhāh
kadambānilāḥ
sā caivāsmi tathāpi tatra surata-vyāpāra-
līlā-vidhau
revā-rodhasi vetasī-taru-tale cetah
samutkaṅṭhate*

„Ten, kdo ukradl Mé srdce, když jsem byla mladá dívka, se nyní stal Mým pánem, Mým manželem. Je stejná jarní noc, vzduchem se šíí stejná vůně květů *mālatī* a od kadambových stromů vane vlhý vánek. Já jsem zde také. Ale Mé srdce se touží vrátit pod strom *vetasī* na břehu řeky Révy.“ (Čaitanja-čaritamrta, Madhja, 13.121)

Nikdo nedokázal pochopit, proč Čaitanja Maháprabhu zpívá právě tuto píseň, tento verš, neboť to připomínalo pocity, které má obyčejná dívka toužící po svém milém. Pouze Svarúp Dámódar mohl pochopit, proč Maháprabhu zpíval tento verš, a jen on znal jeho skutečný význam.

Po Ratha-játře se jednou Čaitanja vypravil do Rúpovy chatrce. Rúpa se byl právě vykoupal v oceánu a Maháprabhu na něj čekal. Pak uviděl něco napsaného na palmovém listě, který se sušil zavěšený u stropu. Sundal ten list a přečetl si, co na

něm bylo. Byl to verš, který vysvětloval význam písně, kterou Čaitanja Maháprabhu zpíval během Ratha-játry:

*priyah so 'yam kṛṣṇaḥ saḥacari kuru-kṣetra
-militas
tathāham sã rãdhã tad idam ubhayoh
saṅgama-sukham
tathãpy antaḥ-khelan-madhura-murali-
pañcama-juṣe
mano me kãlindī-pulina-vipinãya sprhayati*

„Má drahá přítelkyně, potkala jsem znovu Kršnu na Kurukšétře. Jsem stejná Rádhá a měla bych mít velkou radost, že jsem Kršnu znovu potkala, ale Mé srdce touží po vrndávanském lese na břehu Jamuny, kde je atmosféra prosycena Kršnovou flétnou.“ (Čaitanja-čaritamṛta, Antja, 1.114)

Festival Ratha-játra je svátkem opětovného setkání Rádhhy a Kršny na Kurukšétře. Během zatmění slunce se Kršna vydal na Kurukšétu, na posvátné místo, a vradža-vásí (obyvatelé Vrndávanu) včetně Rádhárání se tam vydali také. Rádhárání potkala Kršnu, ale Kršna byl králem Dváraky a obklopovali ho vojáci, ministři, jel na vozech tažených koňmi a slony. Rádhárání cítila, že to není Kršna, kterého zná Ona: „Můj Kršna je pasáček, nikoliv král, nemá zbroj ani královský šat, ale jen prosté pastýřské šaty — žluté dhóti a girlandy. Nemá korunu na hlavě, ale paví pero, a kde má flétnu? On nemá v ruce flétnu! Má po boku meč, luk a šípy.“ Rádhárání nebyla spokojena a cítila, že takto Kršnu vidět nechce. Společnice Šrímatí Rádhárání poznaly Její myšlenky a okamžitě se chopily Kršnova vozu a táhly ho zpátky do Vrndávanu. To je festival Ratha-játra, kdy oddaní táhnou Kršnovy vozy zpátky do Vrndávanu.

Rúpa Gósvámí tak pěkně vysvětlil náladu festivalu Ratha-játra. Rádhárání naříkala, že osud je tak krutý, že ačkoliv je již mrtvá, Její životní vzduch jí nedovolí opustit toto vyprahlé tělo. Cítila, že kdyby jí bylo dovoleno zemřít, ulevilo by se jí z bolesti, kterou cítila z odloučení od Kršny, a přirovnávala Svou situaci k postupnému upalování. Když oheň pomalu spaluje naše tělo, cítíme velkou bolest.

Kdyby Ji spálil najednou, přestala by se trápit. Takto se Rádhárání cítila ve Vrndávanu v odloučení od Kršny. Měla by tedy být šťastná, že vidí Kršnu znovu, ale Její odloučení se jen prohloubilo, neboť toužila po Kršnovi z Vrndávanu. Chtěla vidět Kršnu tak, jak Ho zná Ona.

Když se Rúpa vrátil od moře, Maháprabhu ho přátelsky poplácal po zádech a řekl: „Rúpo, jak jsi mohl poznat, co je v Mém srdci?“

A na totéž se zeptal i Svarúpa Dámódara: „Jak mohl Rúpa pochopit, co se děje v Mém srdci?“

Svarúp odpověděl: „Maháprabhu, Ty jsi musel Rúpovi požehnat Svou zvláštní milostí, protože kdo by jinak mohl poznat Tvé srdce?“

Čaitanja Maháprabhu souhlasil: „Máš pravdu, Rúpa je Mi velice drahý.“

Po skončení Ratha-játry a čaturmájsi poslal Čaitanja Maháprabhu všechny pryč. Rúpa tam ještě nějakou dobu zůstal, ale pak i jeho Maháprabhu poslal do Vrndávanu.

Jednoho dne Rúpa Gósvámí seděl ve Vrndávanu na břehu Jamuny a meditoval o Maháprabhuových pokynech. Čaitanja Maháprabhu mu nařídil, aby znovu objevil ztracená místa Kršnových zábav a psal knihy, ale Rúpa toužil po tom, aby se Kršna znovu objevil a přál si být znovu ve společnosti Čaitanji Maháprabhua.

V tomto stavu k němu přišel jeden člověk a ptal se: „Na co stále myslíš?“

Rúpa vysvětloval, že touží po daršanu Pána a přemýšlí o tom, jak splnit pokyny Čaitanji Maháprabhua.

„Pán je zde přítomný, právě na tomto malém poli,“ odpověděl člověk. „Každé ráno sem přichází jedna kráva a nechá těci své mléko na tamtom vršku. Je tam Božstvo Pána.“

Rúpa se tam šel ráno podívat a zjistil, že je to pravda. Zavolal lidi z vesnice a požádal je, aby tam začali kopat. Objevili Božstvo Góvindadžího, které nechal Rúpa Gósvámí zasvětit. Byl to ohromný svátek.

Rúpa Gósvámí pobýval na Rádhá-kundu a napsal verše oslavující Šrímatí Rádhárání. Jedna šlůka popisuje krásu Šrímatí Rád-

hárání a je tam řečeno, že cop Jejích vlasů vypadá jako had. Za Rúpou přišel Sanátana Gósvámí a trochu se divil tomuto popisu. Přirovnávat vlasy Šrímatí Rádhárání k hadovi?

Sanátana Gósvámí se poklonil Rádhá-kundu a potom se šel vykoupat. Viděl, že na břehu si hrají nějaké dívky a najednou se mu zdálo, že po zádech jedné z nich se plazí had, a zakřičel: „Pozor! Had vás chce uštknout!“ Dívky si toho nevšimly, a tak vyběhl z vody a volal: „Pozor, had!“ ale dívky najednou zmizely. Sanátana Gósvámí pochopil, že to byla Rádhárání a Její přítelkyně. Její cop opravdu připomínal hada a popis Rúpy Gósvámího byl úplně v pořádku.

Ještě se s vámi mohu podělit o dvě zábavy týkající se Rúpy Gósvámího. Když Rúpa Gósvámí dokončil Lalita-mádhavu o Kršnových zábavách ve Dvárace, dal ji přečíst Raghunáthovi dásovi Gósvámímu. Raghunáth dás Gósvámí však po přečtení pocítil velkou bolest z odloučení od Kršny a přestal jíst a pít a jen stále naříkal. Rúpa o něj měl velkou starost a jen kvůli tomu, aby ho nějak utěšil, napsal další knížku o Kršnových zábavách ve Vrndávanu jménem Dána-kéli-kaumudhí. Je to jedna z jeho nejznámějších knih, kterou napsal, aby utěšil Raghunáthův nárek.

Také Sanátana Gósvámí se vrátil do Vrndávanu. V té době byl Vrndávan jen les, a tak chodil každý třetí den do Mathury žebrat jako madhukári. Jednou se k němu přidal jeden malý chlapec: „Chtěl bych jít s vámi.“

„Nemám kde být, nikde nebydlím a nemám ani co jíst. Bude lepší, když zůstaneš u rodičů,“ odpověděl Sanátana.

Chlapec naléhal: „Půjdu s tebou kamkoliv, a cokoliv mi budeš schopen dát, s tím budu spokojený.“ Sanátana nakonec chlapce přesvědčil a hoch odešel.

V noci ve snu se Sanátanovi zjevil Kršna a řekl mu: „Chci být s tebou. Proč mě odháníš?“ Pak se mu zjevil v podobě Madan-gópála, jako Božstvo Madan-móhana. Sanátana Gósvámí však neměl, co by svému Božstvu nabídl — jen suché čapáty bez soli. Madan-móhan poznal, že Mu Sanáta-

na Gósvámí chce bohatě sloužit, a proto připravil následující aranžmá:

Jednoho dne uvízla na mělčině v Jamuně obchodnická loď. Kupec se dověděl, že v nedalekém lese žije jeden sádhu, a tak se za ním vydal, jestli by mu nemohl pomoci. Požádal Sanátanu o pomoc, ale Sanátana odpověděl: „Já nemohu dělat nic, ale můžeš se pomodlit k Madan-gópálovi. On ti možná pomůže.“

Kupec to udělal a zakrátko se přihnala velká bouře. Voda stoupla a loď se uvolnila. Obchodník měl takovou radost, že slíbil věnovat veškerý zisk z této cesty na stavbu chrámu pro Madan-gópála. Kupec jménem Kršnadás Kapur tedy postavil chrám Madan-móhandžího, který dodnes stojí ve Vrndávanu.

Jednou měl Sanátana Gósvámí přijít za Rúpou Gósvámím a Rúpa mu chtěl nabídnout nějakou sladkou rýži. Když takto přemýšlel, objevila se před ním mladá dívka a řekla: „Bábádží, moje matka mě poslala, abych vám přinesla nějakou rýži, mléko a cukr.“

Rúpa to přijal, uvařil sladkou rýži a obětoval ji Góvindadžímu. Potom pozval Sanátanu na hostinu. Rúpa si myslel, že Kršna splnil jeho touhu, a měl radost. Sanátana Gósvámí ochutnal trochu sladké rýže a ta chutnala tak božsky, že se začal divit, co se vlastně stalo. Zeptal se Rúpy Gósvámího: „Rúpo, kde jsi vzal tuhle rýži?“ Rúpa odpověděl, že ráno přemýšlel o tom, jak by bylo pěkné, kdyby mu dnes mohl nabídnout sladkou rýži. Krátce na to přišla jedna mladá dívka s rýží a mlékem. Rúpa to přijal a uvařil rýži. Sanátana řekl: „Rúpo, víš, kdo to byl? To byla Samotná Šrímatí Rádhárání a dala ti mléko, rýži a cukr. Již nikdy Rádhárání neobtěžuj se svými tužbami!“ Rúpa dostal takovéto poučení: „Nikdy Ji nezatěžuj se svými touhami. Protože my máme sloužit jí a nikoliv přijímat službu od ní.“

To bylo několik z mnoha zábav Rúpy a Sanátany.

Děkuji vám. Haré Kršna. Sláva Rúpovi a Sanátanovi Gósvámímu! Sláva Šrílovi Prabhupádovi!

V každém městě, v každé vesnici

a já věřím, že i v každé věznici bude znít svaté jméno a každý se bude moci seznámit s učením Šrí Čaitanji Maháprabhua prostřednictvím knih Jeho Božské Milosti A.Č. Bhaktivédanty Swamiho Prabhupády.

Když mne na přelomu roku Rághava dás ze Slovenska požádal, zda bych mohl po něm převzít kazatelský program pro vězně, trochu jsem váhal. Z důvodu zvýšeného poštovního mezi oběma republikami by bylo pokračování v této kazatelské misi pro něj již finančně neúnosné. Jsme dobrými přáteli a zde na Kršnově dvoře jsme spolu zažili legrace více než dost a humor Rághavu neopustil kupodivu ani potom, co se oženil na Slovensko. Mám již od přírody měkké srdce, a proto jsem jeho nabídku s plnou zodpovědností přijal. Vždyť moje služba se tímto rozhodnutím vůbec nezmění, neboť již třetím rokem vedu zde na farmě zásilkovou službu a dopisují si s řadou zájemců o hnutí.

Kázání vězňům spočívá v současné době v zaslání Prabhupádových knih a v dopisování si s vězni. Knihy a pro vážné zájemce i devocionální předměty jsou zasílány vězňům zdarma, protože obvykle nemají dostatečné množství finančních prostředků. Tato praxe je zavedena i v bohatých zemích. Můžete-li přispět i sebemenší částkou na podporu této mise, zašlete ji, prosím, nejlépe poštovní poukázkou typu C na Kršnov dvůr a jako zprávu pro příjemce uveďte „Pomoc vězňům“. Budu vděčný také za dary ve formě knih Šríly Prabhupády. Mohou být i starší a poškozené.

Některým lidem se možná zdá podivné, že chceme šířit tuto nádhernou vaišnavskou filozofii i v řadách vězňů. „Vždyť jsou to většinou nenapravitelní darebáci“, uvažují někteří naši příznivci nebo přátelé. Ale každý se může změnit.

Když někteří oddaní říkali Šrílovi Prabhupádovi například o rozdávání jídla chudým, odpověděl: „Rozdávejte prasádam všem. Všichni jsou chudí, když nemají Kršnovu milost. Jsou chudí duchovně.“ A tak se snažíme rozdávat prasádam všem bez rozdílu. Podobně by měl dostat příležitost každý, nehledě na to, v jaké situaci se nachází. Vždyť i sebemenší setkání s duchovním poznáním ovlivňuje budoucnost člověka a může to změnit celý jeho příští život.

Budme i my milostiví, jako byl milostivý Čaitanja Maháprabhu a Jeho společníci.

Na pomoc při šíření sankírtanové mise Čaitanji Maháprabhua se těší

váš služebník

Mandala-kara dás.

V ě d a n e b o p a v ě d a ?

Jak získat dokonalé poznání

ČÁST III.

Šabda — transcendentální zvuk

Parama-najaka dás

Šabda — označuje poznání získané pomocí naslouchání od autorit. Chce-li dítě zjistit, kdo je jeho otec, zeptá se přirozené autority — své matky. Nemůže prozkoumat všechny muže na celé planetě. Přečetli si někdo v novinách, co bude vysílat televize, nepochybuje o jejich pravdivosti. S důvěrou přijímá to, co si přečetl, a nepotřebuje si to pokusně ověřovat, neboť informace obdržel z autorizovaného zdroje. Naprostou většinu všeho, co známe, jsme nezískali vlastní zkušeností. Naučili jsme se to ve škole, od rodičů, přátel, z knih, z rozhlasu, z televize. Ale pozor! Ne všechno musí být pravda. V předchozích dvou částech jsem se snažil ukázat, jak jsme nedokonalí, a jak poznání získané pomocí našich vlastních smyslů a našich dedukcí může být zavádějící. Staví-li se někdo neoprávněně do pozice autority a předkládá své objevy a domněnky, které získal pomocí smyslů a dedukce, nemůžeme čekat, že poznání získané od takovéto autority bude dokonalé. Proto si musíme dávat velký pozor, jakou autoritu přijmout.

Celý problém můžeme demonstrovat na následujícím příkladu, který nedávno uváděl Kundalí Prabhu na ranní přednášce ze Šrímad-Bhágavatamu. Představte si, že jste se narodili v uzavřené krabici bez oken a dveří. Nějakým způsobem se vám podařilo přežít a vše, co znáte, se nachází uvnitř vaší krabice. Jak poznáte, kde krabice leží? Jak zjistíte, co je za stěnami krabice? Můžete se pokusit na to přijít nejdříve po-

mocí svých vlastních smyslů. Již víme, že vaše smysly nejsou schopny postihnout nic, co se nachází za hranicemi krabice. Můžete měřit otřesy krabice, můžete vzít vzorky z podlahy krabice, provést mnoho dalších měření, ale ať se budeme snažit sebevíce, získáme pouze množství informací o věcech uvnitř krabice. Za stěny krabice nemůžete s omezenými smysly proniknout, i když se je budete snažit vylepšit sebedokonalějšími přístroji. Nakonec vám nezbyde nic jiného než přijít s nějakou spekulací, která by tuto otázku zodpovídala. Dejme tomu, že se budete domnívat, že vaše krabice leží na dně oceánu. To může být pravda, ale jak můžete vědět, co to je oceán. Znáte pouze věci ve vaší krabici a tam žádný oceán není. Změníte-li svůj názor a řeknete, že krabice není v oceánu, ale je hluboko v zemi, nastane stejný problém. Řeknete-li, že krabice je na vysoké hoře nebo se vznáší v prostoru, je tu opět tentýž problém — kdokoliv se vás může zeptat: „Jak to víš?“ A vaše odpověď? „Hmm, myslím si to. Věřím tomu.“ Můžete mít mnoho různých teorií o tom, kde se krabice nachází, ale skutečností je, že nevíte vůbec nic.

Nyní se celá situace v krabici ještě trochu změní. Už tam nebudete sám, ale budete dva. Mohou dva lidé zjistit, kde krabice je? Říká se: „Víc hlav, víc rozumu.“ Pomůže vám to však v tomto případě? Ne. A co když budete v krabici tři? Všichni žijete od narození v této krabici a jedině, co

znáte, jsou věci uvnitř krabice. Jaké je vaše postavení? Můžete vlastními silami zjistit, co je mimo krabici? Nemůžete! Jediné, co můžete, je říkat: „Já si myslím že jsme na dně oceánu.“ A někdo jiný řekne: „Ne. S tím já nesouhlasím. Myslím, že jsme na vrcholku hory a mám dvacet čtyři důvodů, proč věřím, že tomu tak je.“ Třetí člověk řekne: „Já souhlasím s ním.“ A máme tu převahu dva proti jednomu. Znamená to, že ti dva mají pravdu? Ve skutečnosti stále nikdo nic neví. Když v krabici bude milión lidí, můžeme přijít pouze k většímu počtu skupin a argumentů. Vidíte ten problém jasněji? Celá pointa spočívá v tom, že pomocí smyslů a spekulace nelze zjistit, co se děje mimo krabici, pokud známe krabici jen zevnitř.

Tuto planetu, na které je asi pět miliard lidí, můžeme přirovnat k naší krabici. Jediný rozdíl je v tom, že naše planeta je pevná a je obklopená prostorem, který pevný není, a že nevíme, co se děje mimo dosah našich smyslů. Všichni lidé s vysokoškolským vzděláním, všichni filozofové a učenci neví vůbec nic. I kdyby vaše krabice ležela opravdu na dně oceánu a někdo by přišel s touto myšlenkou a vyspekuloval, že oceán je velké množství slané vody, což je jistě pravda, ani potom nemůže nikdo říci, že je tato myšlenka pravdivá, protože pro to nemá sebemenší důkaz. Dokud nepřijde někdo zvenčí a nepotvrdí nám naši spekulaci, tak je zcela zbytečná. Zaujímá-li někdo z krabice postavení znalce věcí mimo krabici, nemáme nejmenší důvod ho přijímat jako autoritu. I když to takový člověk může myslet dobře a sám být pevně přesvědčen o tom, co káže, je to pouhý podvodník.

Sami, pomocí smyslového vnímání ani spekulace, poznání dosáhnout nemůžeme a přijmeme-li poznání od autority, která ho získala pomocí smyslů a spekulace, budeme podvedeni. Je tedy vůbec možné dosáhnout poznání o tom, co je za hranicemi

naší krabice? Nebylo by lepší se poznání raději vzdát? Védská písma říkají, že to není nutné. Bůh, který tuto krabici stvořil, do ní vstupuje a dává všem skutečné poznání. Kršna to v Bhagavad-gítě osobně potvrzuje: *imaṁ vivasvate yogaṁ proktavān aham avyayam*. „Vyjevil jsem tuto nehybnou vědu o józe bohu Slunce Vivasvátovi.“ Dále potom říká: *evam paramparā-prāptam imaṁ rājarṣayo viduḥ* — takto byla tato nejvyšší věda předávána posloupností duchovních učitelů a tak ji přijali svatí králové. Skutečné poznání můžeme získat prostřednictvím parampary. I když je předáváno nedokonalými lidmi, musíme si uvědomit, že na počátku toto poznání vyjevil Kršna — Nejvyšší Osobnost Božství, a že předané poznání je dokonalé, pokud nezměníme, co Kršna řekl. Dozví-li se malé dítě od svého otce, že stisknutím vypínače rozsvítí světlo, a pak to opakuje, je to dokonalé, i když samo nechápe, jakým způsobem se dostává elektřina z generátoru k žárovce. Můžeme si myslet: to je malé dítě, co může vědět? Opakuje-li ale přesně to, co slyšelo od svého otce, pak je to dokonalé, přestože se jedná o věci, které přesahují rámec jeho znalostí a chápání.

Dokazováním pravdivosti tvrzení se zabývá epistemologie. Jediný možný důkaz o pravdivosti předkládaného poznání spočívá v tom, že přichází prostřednictvím parampary. Jakékoliv tvrzení, které se neshoduje s výroky parampary, nelze prokázat jako pravdivé, protože se opírá jen o naše smysly a spekulace. Aby nedošlo k omylu při předávání poznání z učitele na žáka, existuje zpětná kontrola, pomocí které lze ověřit, zda nedošlo ke změnám původního poznání. Vždy musí být ve shodě to, co nám říká učitel (*guru*), písmo (*śāstra*) a světcí (*sādhu*). Jestliže se shodují všichni tři, máme jistotu, že parampará nebyla narušena a obdržíme právě poznání přesně tak, jak je Kršna předal do tohoto hmotného světa.

Vánoční nabídka zásilkové služby

Již s předstihem přichází naše zásilková služba s tradičními předvánočními výhodami. Každý, kdo odešle do 31.12.1995 (směrodatný je den podání) objednávací lístek označený „Vánoční nabídka 1995“ a hodnota objednaného zboží bude vyšší než 100,-Kč, může očekávat tato zvýhodnění:

— sleva na ceně zboží 5% a tolik balíčků exkluzivních vonných tyčinek z Vrndávanu, kolik celých stokorun činí hodnota objednávky.

Prosíme zájemce, aby naši služby využili nejlépe do 10. prosince, abychom mohli jejich objednávku vyřídít tak, aby vše obdrželi do vánočních svátků. Objednávky, které dostaneme po 10. prosinci, budou odeslány pravděpodobně až počátkem příštího roku.

Těšíme se na vaše objednávky a věříme, že budete s naší službou spokojeni. Nepřehlédněte novinku: 4. zpěv Šrímad-Bhágavatamu ve dvou dílech!

Džanmáštamí 18.8. 95

Letošní oslavy zjevení Šrí Kršny překonaly naše očekávání co do počtu hostů. V průběhu obou slavnostních dnů se přišlo Kršnovi poklonit nejméně tři sta přátel a známých. Přesné číslo nebylo možné zjistit, s jistotou však můžeme říci, že na největší hostině v den příchodu Šríly Prabhupády si pochutnalo dvě stě hostů, takže nestačil ani letoš prodloužený vojenský stan. Mezi jinými návštěvníky byl také Mgr. Šumský, ředitel odboru ZŠ ministerstva školství se spolupracovnicí dr. Brunclíkovou. V programu se střídaly tradiční kirtany, čtení, obřady, video, diapozitivy a průvod kolem farmy. Hosté vyjádřili velkou spokojenost s neustálým rozdáváním prasádam po celou dobu oslav. Mnozí také využili bohaté nabídky stánku s devocionálními předměty a jiným zbožím z Indie, stolku s knihami Šríly Prabhupády, permakulturního stánku se zeleninou a v neposlední řadě výběru z osmi druhů čerstvě umleté mouky. Pozornost všech přitáhlo veselé přetahování s koněm, které skončilo 1:1.

Láska a disciplína

„Nechej to! — Neskákej! — Ne-křič!“ Konečně se klučina uklidnil a začal si slušně hrát. Maminka si postěžovala druhé mámě: „Je to s těmi dětmi trápení!“ Že už jste podobnou scénu viděli, a ne jednou? Já také. Pěkně ilustruje u nás nejrozšířenější přístup k výchově. „*Kdybychom po dobu jednoho roku sledovali výchovné působení rodičů, prarodičů, vychovatelů a učitelů a zaznamenali každou pochvalu a každé pokárání, zjistili bychom, že na jednu pochvalu připadá asi deset pokárání nebo dokonce trestů.*“ (Učitelské listy č. 7/95, str. 19)

Nejhorší na tom je, že přes všechnu snahu, zákazy a okřikování děti stejně příliš neposlouchají. A my přeci nechceme, aby rostly jako dříví v lese. Co dělat? Nechat je, ať si dělají, co chtějí, a doufat, že z toho jednou vyrostou? Víme, že tento způsob je v dané chvíli nejpohodlnější, ale časem přinese hořké plody — nevychované děti, kterým jsou názory a přání rodičů lhostejné.

Existuje ještě třetí možnost. Výchova, která dokáže vyvážit dvě zdánlivě tak protichůdné věci, jakými jsou láska a disciplína. Šríla Prabhupáda často vysvětloval, že nemáme děti nechat, aby vyváděly. Citoval Čánakju Pandita, který doporučuje pro žáky a děti od pěti do šestnácti let striktní disciplínu. Když nebudou poslouchat, mají být pokáráni nebo potrestáni. Prabhupáda byl tedy proti zbytečné mírnosti a shovívavosti. Je ale velmi důležité pochopit, o jakou disciplínu mu šlo. Šríla Prabhupáda výslovně zakázal především tělesné trestání dětí a jako maxi-

mální možný prostředek předvedl lehký (!) políček přes tvář. To je ovšem řešení, ke kterému by měli rodiče nebo učitelé sáhnout až v případě, že vyčerpali všechny možnosti, a pak si to stejně ještě dvakrát rozmyslet.

Musíme nejprve pochopit, proč děti často dělají něco nepřístojného, a jak vlastně na takové jednání přišly. Víme, že přirozenou vlastností duše je aktivita, neustálá činnost. Šríla Prabhupáda mnohokrát vysvětloval, že mysl nemůže myslet na „nic“, že nemůžeme nic nedělat. U dětí je to vidět zvláště dobře, protože se teprve učí používat svých smyslů, a všechno je pro ně nové a zajímavé. Představa, že hodné děti sedí tiše v koutě a nikoho neruší, je tedy značně naivní. Celé tajemství úspěšné výchovy spočívá v tom, jak jsme schopni děti náležitě zaměstnat. Šríla Prabhupáda: „Neříkejte ‚Ne‘. Když je chuť na dobré, pak to špatné bude automaticky ‚Ne‘. ... Nepoužívejte mnoho ‚Ne‘, ale dejte jim pozitivní život... Když řeknete ‚Ne‘, bude to znamenat zápas. To je psychologie... Když jsme přitahováni oddanou službou, ostatní věci budou automaticky ‚Ne‘.“ Stejná moudrost se ukrývá ve známém příběhu o Golemovi: dokud ho rabi Lew náležitě zaměstnával, nevznikly žádné potíže. Jednou ale zapomněl a Golem pak způsobil takovou spoušť, že už ho raději nikdy neoživil.

Někdy ale děti vyvádějí takové věci, že nám zůstává rozum stát. Zamysleme se nad tím, odkud se to v nich bere. Budeme-li upřímní, nezbuďte než uznat, že v devadesáti devíti procentech děti napodobují špatnosti,